

Prawniczka: ignorowanie mowy nienawiści buduje nieufność

 [lrt.lt/pl/wiadomosci/1261/1815669/prawniczka-ignorowanie-mowy-nienawisci-buduje-nieufnosc](https://www.lrt.lt/pl/wiadomosci/1261/1815669/prawniczka-ignorowanie-mowy-nienawisci-buduje-nieufnosc)

2022 m. lapkričio 8 d.

Goda Norvaišytė / Archw.

Dopiero od niedawna zaczęto dyskutować o oddziaływaniu nienawiści. Po II wojnie światowej światowi przywódcy zdali sobie sprawę, że nienawiść może kosztować ludzkie życie. Czym różni się mowa nienawiści od zniesławienia? Dlaczego nienawiść nie jest problemem tylko jednej osoby lub społeczności, przeciwko której jest skierowana? Rozmowa z Godą Norvaišyte, doktorantką Wydziału Prawa Uniwersytetu Wileńskiego.

Zniesławienie, zastraszanie i mowa nienawiści to nie to samo

Mowa nienawiści to forma nienawiści skierowana do konkretnej osoby lub grupy z powodu takich cech jak narodowość, religia, niepełnosprawność, płeć, orientacja seksualna lub status społeczny.

- Podstawą usprawiedliwienia mowy nienawiści jest krótkowzroczne przekonanie, że adresaci na to zasługują. Jednak trudne lekcje historii pomogły państwom zrozumieć szkody spowodowane tym zjawiskiem – mówi Norvaišytė.

Zastraszanie lub zniesławienie to aktualne problemy, które często trudno odróżnić od mowy nienawiści. Gdy organy ścigania prowadzą dochodzenie w sprawie zniesławienia, ocenia się, czy czyn ten polega na rozpowszechnianiu fałszywych informacji o ofierze. Według Norvaišytė, w przypadku mowy nienawiści ataki rzadko skierowane są przeciwko jednostce – osoby podlegające do nienawiści wykorzystują jedną osobę do wpływania na całą grupę społeczną.

Nienawiść / Andre Hunter/Unsplash

Podżeganie do nienawiści jest karalne

W 2008 r. Rada Unii Europejskiej przyjęła decyzję ramową, na mocy której państwa członkowskie zobowiązały się do podjęcia działań i zapewnienia karalności za czyny przestępcze ze względu na rasę, kolor skóry, religię, pochodzenie lub narodowość. Decyzja ta doprowadziła również do nowelizacji kodeksu karnego na Litwie: od 2009 r. podżeganie do nienawiści jest karalne.

Jednak państwo po raz pierwszy zdefiniowało pojęcie mowy nienawiści dopiero w 2020 r. w zaleceniach metodycznych Prokuratora Generalnego.

- Wprowadzono zakaz nawoływania do dyskryminacji ze względu na wiek, płeć, orientację seksualną, niepełnosprawność, rasę, narodowość, język, pochodzenie, status społeczny, wyznanie, przekonania lub poglądy – podkreśla Norvaišytė.

Mowa nienawiści wywołuje negatywne konsekwencje

Ze względu na niskie zaufanie do organów ścigania ofiary przestępstw z nienawiści rzadko je zgłaszają. Dlatego wiele przypadków nie jest rejestrowanych. Nawet wszczęte postępowania przygotowawcze są często umarzane – brakuje wystarczających danych, aby udowodnić, że akt nienawiści rzeczywiście miał znamiona czynu przestępczego.

- Tylko przypadki nienawiści zawierające elementy przemocy są oceniane dokładniej. Dlatego przestępstwa z nienawiści są ukryte i często pozostają bez należytej reakcji – ubolewa naukowcy.

Często uważa się, że mowa nienawiści szkodzi tylko określonej osobie lub grupie. W rzeczywistości nienawiść zwiększa niepokój, napięcie i nietolerancję w całym społeczeństwie. Jeśli tolerujemy mowę nienawiści, odmawiamy niektórym osobom prawa do bycia częścią społeczeństwa, pozbawiamy ich możliwości swobodnej realizacji siebie. W ten sposób społeczeństwo staje się pozbawione bezpieczeństwa, tworzy się środowisko dla wzrostu niepokoju, wrażliwości, wrogości i nieufności – podkreśla Norvaišytė.

Zauważyłeś przypadek mowy nienawiści w Internecie? Możesz to łatwo i szybko zgłosić na platformie zgłaszania przestępstw z nienawiści manoteises.lt/pranesk

Tekst jest częścią projektu Be Hate Free. Projekt jest realizowany przez Litewskie Centrum Praw Człowieka, Departament Mniejszości Narodowych przy Rządzie Republiki Litewskiej, Uniwersytet Witolda Wielkiego, Europejską Fundację Praw Człowieka, współfinansowany w ramach unijnego programu Prawa, Równość i Obywatelstwo, przez szwedzkie Ministerstwo Spraw Zagranicznych oraz Fundację Dobrej Woli. Za treść tekstu odpowiada wyłącznie autor.